

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyně JUDr. Alenou Hockou v právní věci *žalobce: M. M., bytem K., proti žalované: Česká správa sociálního zabezpečení*, se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5 (dále jen *ČSSZ*), v řízení o žalobě ze dne 4.5.2015 proti rozhodnutí žalované ze dne 12.3.2015 č.j. X o *invalidní důchod*,

t a k t o :

- I. **Žaloba se z a m í t á.**
- II. **Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

*Včasnou žalobou ze dne 4.5.2015 a doplněnou k výzvě soudu se žalobce domáhal přezkoumání napadeného rozhodnutí žalované ze dne 12.3.2015 č.j. X, protože nesouhlasí se zamítnutím jeho žádosti o invalidní důchod podle § 40 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen **zákon**) a s tím, že mu nebyl přiznán podle § 42 odst. 4 zákona a výroky rozhodnutí považuje za nezákonné. Žalobce sdělil, že získal 26 roků a 340 dnů doby pojištění z toho 21 roků před posledními 20 lety. Namítl, že nebyla vypořádána jeho námitka, na osobním listu důchodového pojištění (dále jen **OLDP**) chybí 11 roků náhradních dob pojištění, přestože byly doloženy listinnými potvrzeními Úřadu práce pracoviště Klatovy (dále jen **ÚP**) ze dne 13.10.2014 v žádosti a ze dne 9.2.2015 v námitce. Dále žalobce uvedl, že věděl, že chybějící náhradní doby pojištění nejsou rozhodné pro přiznání invalidního důchodu, ale jsou rozhodné pro přiznání předčasného starobního důchodu a řádného starobního důchodu. Závěrem navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Navíc uvedl, že § 42 odst. 2 zákona je formulován tak, že je účinný nejen jako procentní výměra, ale i jako nárok na invalidní důchod, protože nestanovuje dobu, období, ve kterém pojištěnec získal aspoň 15 roků doby pojištění. (K žalobě připojil kopie napadeného rozhodnutí, rozhodnutí OSSZ ze dne 20.1.2015, OLDP ze dne 15.1.2015,*

potvrzení o době vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání ÚP ze dne 13.10.2014 a 9.2.2015, posudku o invaliditě ze dne 18.12.2014 a námitek ze dne 13.2.2015.)

*Napadeným rozhodnutím ze dne 12.3.2015 č.j. X žalovaná zamítla námitky žalobce a potvrdila rozhodnutí ČSSZ č.j. X ze dne 20.1.2015, jímž byla zamítnuta jeho žádost o invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 38 písm. a) zákona, neboť nezískal potřebnou dobu pojištění. V odůvodnění rozhodnutí ze dne 12.3.2015 bylo uvedeno, že žalobce dle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Klatovy (dále jen **OSSZ**) ze dne 18.12.2014 vznikla od 28.11.2014 invalidita pro invaliditu třetího stupně, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost o 70% a není schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. K námitce žalobce ČSSZ sdělila, že ustanovení § 42 odst. 4 zákona stanovuje, jaká má být nejnižší výše procentní výměry invalidního důchodu pojištěnce, který ke dni vzniku nároku na invalidní důchod získal alespoň 15 roků doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1 zákona. Žalobci však nevznikl nárok na invalidní důchod, neboť nezískal potřebnou dobu pojištění. Vzhledem k tomu, že mu nevznikl nárok na invalidní důchod, nepřichází v úvahu ani stanovení jeho výše ve smyslu § 42 odst. 4. Dále bylo uvedeno, že ministr práce a sociálních věcí může odstraňovat tvrdosti, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení, a může pověřit správy sociálního zabezpečení, aby odstraňovaly tvrdosti v jednotlivých případech. K námitce ohledně nezapočtení veškeré doby vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání ČSSZ sdělila, že doba vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání mu po 31.12.1995 byla započtena v souladu s § 5 odst. 2 písm. a) zákona, když podle potvrzení ÚP byl žalobce po dni 31.12.1995 veden v evidenci uchazečů o zaměstnání v období od 1.7.1999 do 1.1.2000 (podpora v nezaměstnanosti mu byla poskytována od 1.9.1999 do 19.3.2000) a od 17.2.2001 do 27.11.2014 (podpora v nezaměstnanosti mu byla poskytována od 2.4.2007 do 3.4.2007). Podle OLDP (nedílná součást rozhodnutí ze dne 20.1.2015) mu byla po 31.12.1995 započtena doba vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání, po kterou nenáležela podpora v nezaměstnanosti anebo při rekvalifikaci, v celkové délce 1.096 dní, tj. 3 roky (v období od 28.11.2011 do 27.11.2014), čímž mu byla zhodnocena maximální možná délka, po kterou nenáležela podpora v nezaměstnanosti anebo při rekvalifikaci; další takovou dobu již v období po 31.12.1995 s ohledem na § 5 odst. 2 písm. a) zákona započíst nelze. Získaná doba pojištění žalobce tak činila v předchozích 10 letech před vznikem invalidity 3 roky a 3 dny namísto potřebných 5 let a v předchozích 20 letech před vznikem invalidity 8 roků a 100 dnů namísto potřebných 10 let, a rovněž nebylo prokázáno, že se stal invalidním následkem pracovního úrazu, proto byly námitky žalobce zamítnuty.*

*Z obsahu vyžádaného posudkového spisu OSSZ Klatovy vedeného ohledně žalobce a v něm založeného záznamu o jednání a posudku o invaliditě této OSSZ ze dne 18.12.2014 soud zjistil, že žalobce byl uznán invalidní pro invaliditu třetího stupně, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, jehož rozhodující příčinou s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole IX, oddíl A, položce 1c) přílohy vyhlášky č. 359/2009 Sb. (dále jen **vyhláška**), pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 60% a ta byla vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu dle § 3 odst. 1 vyhlášky zvýšena o 10% na celkových 70%; datum vzniku invalidity 28.11.2014 (kardiolog. vyšetření), platnost: trvale. Ze záznamu pro oddělení 315 k žádosti ze*

dne 26.2.2015 o recenzi posudku o invaliditě OSSZ Klatovy ze dne 18.12.2014 v řízení o námitkách vyplývá z *recenzního stanoviska odboru 61 ČSSZ bez uvedení data*, že ČSSZ souhlasí s posouzením zdravotního stavu, s uznanou mírou poklesu pracovní schopnosti, uvedeným výrokem o invaliditě, s datem vzniku invalidity a s trvalou platností posudku.

Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě dne 8.6.2015 navrhla zamítnutí žaloby jako nedůvodné, popsala průběh řízení a zdůraznila, že pro posouzení podmínky potřebné doby pojištění pro získání nároku na důchod bylo přihlédnuto i k době vedení v evidenci ÚP po 31.12.1995 jako uchazeče o zaměstnání, a tato doba byla žalobci hodnocena dle ust. § 5 odst. 2 písm. a) zákona v rozsahu tří roků. K žalobnímu bodu týkajícího se přiznání důchodu dle ust. § 42 odst. 4 zákona žalovaná sdělila, že zmíněné ustanovení se týká stanovení minimální výše invalidního důchodu v mimořádných případech, kdy pojištěnec získá ke dni vzniku nároku na důchod aspoň 15 roků doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1 zákona. Jde o úpravu výše důchodu, nikoli tedy o podmínku nároku na důchod, jak se mylně domnívá žalobce, na kterou vznikne nárok pouze v případě, že pojištěnec splní stanovené podmínky ke dni vzniku nároku na invalidní důchod, tj. stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění. (Vyjádření bylo následně doručeno žalobci.)

*Ze zaslaného dávkového spisu vedeného žalovanou ohledně žalobce bylo zjištěno, že napadené rozhodnutí ze dne 12.3.2015 bylo žalobci doručeno dne 18.3.2015, a že obsah správního spisu odpovídá skutečnostem uvedeným v napadeném rozhodnutí i ve vyjádření žalované. Ve spisu je mimo jiné založen OLDP žalobce ze dne 17.2.2015 dle něhož získal žalobce v předchozích 10 letech před vznikem invalidity (tedy od 28.11.2004) 1098 dnů pojištění (tj. 3 roky a 3 dny) a v předchozích 20 letech před vznikem invalidity (tedy od 28.11.1994) 3019 dnů pojištění (tj. 8 roků a 100 dnů). Z obsahu spisu dále vyplývá, že údaje z evidenčních listů důchodového pojištění (dále jen **ELDP**) a z potvrzení ÚP o době vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání odpovídají dobám pojištění uvedeným v OLDP.*

Žalobce poté uvedl v podání ze dne 27.7.2015, že souhlasí, aby bylo rozhodnuto ve věci bez jednání, dále zopakoval námitky uvedené v žalobě s tím, že výklad § 42 odst. 4 zákona je ze strany žalované mylný, což dle něho dokládá i komentář JUDr. Vladimíra Voříška v publikaci nakladatelství ANNAG Důchodové předpisy s komentářem, kdy se hovoří o celkové době pojištění 15 roků, tedy celkem nikoli v určeném období.

Žalovaná dne 9.9.2015 sdělila, že trvá na svém vyjádření a návrhu na zamítnutí žaloby a souhlasí s jejím projednáním bez nařízení jednání.

Podle § 38 písm. a) zákona **má pojištěnec nárok na invalidní důchod**, jestliže nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let, a **stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění**, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku.

S účinností od 1.1.2010 je stanoveno v § 39 zákona následující:

(1) *Pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.*

(2) *Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla*

- a) *nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,*
- b) *nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,*
- c) *nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.*

Dle § 40 odst. 1 písm. f), odst. 2 zákona potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod činí u pojištěnce ve věku nad 28 let pět roků. Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod se zjišťuje z období před vznikem invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních deseti roků před vznikem invalidity. U pojištěnce staršího 38 let se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity; potřebná doba pojištění činí přitom 10 roků. Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v kterémkoliv období deseti roků dokončeném po vzniku invalidity; u pojištěnce mladšího 24 let činí přitom potřebná doba pojištění dva roky. Dle odst. 3 se pro účely splnění podmínky potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod za dobu pojištění považuje též doba účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. a) a dále doba studia na střední nebo vysoké škole v České republice, a to před dosažením 18 let věku, nejdříve však po ukončení povinné školní docházky, a po dosažení věku 18 let po dobu prvních 6 let tohoto studia. Ustanovení § 12 odst. 1 věty druhé platí zde přiměřeně.

Podle § 5 odst. 2 písm. a) zákona pojištění jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastny dále osoby vedené v evidenci Úřadu práce České republiky - krajské pobočky, popřípadě pobočky pro hlavní město Prahu (dále jen „krajská pobočka Úřadu práce“) jako uchazeči o zaměstnání po dobu, po kterou jim náleží podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci, a v rozsahu nejvýše 3 let též po dobu, po kterou jim tato podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci nenáleží, s tím, že tato doba 3 let se zjišťuje zpětně ode dne vzniku nároku na důchod, doba, po kterou podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci nenáležela před dosažením věku 55 let, se do ní započítává v rozsahu nejvýše 1 roku, a nezapočítává se do ní jiná náhradní doba pojištění nebo doba pojištění, které se kryjí s dobou, po kterou je osoba vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání; za dobu, po kterou náleží podpora v nezaměstnanosti, se přitom považuje též doba, po kterou se podpora v nezaměstnanosti neposkytuje z důvodu, že osobě vedené v evidenci uchazečů o zaměstnání přísluší odstupné, odbytné nebo odchodné.

Dle § 42 odst. 4 zákona **pojištěnci, který ke dni vzniku nároku na invalidní důchod** získal aspoň 15 roků doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1, náleží procentní výměra invalidního důchodu nejméně ve výši stanovené podle odstavce 2, jde-li o invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, nejméně ve výši poloviny částky stanovené podle odstavce 2, jde-li o invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně, a nejméně ve výši třetiny částky stanovené podle odstavce 2, jde-li o invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně.

Podle § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen *s.ř.s.*), soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, (dále jen *správní orgán*). Ve věcech důchodového pojištění rozhoduje specializovaný samosoudce, který má práva a povinnosti předsedy senátu (§ 31 odst. 2, 3 s.ř.s.).

Žalobce se podanou žalobou domáhá přiznání nároku na výplatu invalidního důchodu z důvodů v ní uvedených. Vznik nároku pak opírá o znění § 42 odst. 4 zákona, který je dle něho žalovanou mylně vykládán. Mezi účastníky je nesporné, že žalobce byl ode dne 28.11.2014 uznán invalidním pro invaliditu třetího stupně. Tím splnil první podmínku dle § 38 písm. a) zákona, ovšem aby mu vznikl nárok na invalidní důchod, tj. na jeho výplatu, musí splnit i druhou podmínku, tedy získat potřebnou dobu pojištění, která je stanovena v § 40 zákona s ohledem na věk pojištěnce, přičemž v případě žalobce konkrétně činí 5 let v posledních deseti letech před vznikem invalidity (28.11.2014) či deset let v posledních dvaceti letech před vznikem invalidity. Žalobce nenamítal, že by mu nebyla řádně započtena některá doba pojištění, a z tohoto důvodu by nesplnil podmínku dle § 40 zákona, ale pouze soudu předložil potvrzení o evidenci u ÚP, které je ovšem založeno i v dávkovém spisu a i v napadeném i předcházejícím rozhodnutí byla tato doba evidence u ÚP zohledněna, a to v maximální možné výši, jak zákon po 31.12.1995 umožňuje (§ 5 odst. 2 písm. a) zákona). Navíc žalobce dle obsahu svých podání pouze postup žalované, která měla jeho žádosti vyhovět dle jiného zákonného ustanovení a započítat přitom celkovou dobu pojištění, kterou žalobce získal bez ohledu na datum vzniku invalidity. Soud se tedy s ohledem na shora uvedené zabýval námitkou žalobce, že měla žalovaná přiznat žalobci invalidní důchod dle § 42 odst. 4 zákona.

Jak již napovídá název hlavy druhé dílu třetího zákona „*Invalidní důchod a jeho výše v mimořádných případech*“, kam spadá právě § 42 i jeho odstavec čtyři, kterého se žalobce dovolává, vztahují se tato ustanovení pouze na mimořádné případy. V prvním odstavci je upraven vznik nároku na invalidní důchod u osob, u nichž vznikla invalidita již před 18 rokem věku a v následujících odstavcích je pak *upravena výše procentní výměry invalidního důchodu v různých mimořádných případech*. Na tomto místě musí soud konstatovat, že klíčové je v dané věci rozlišovat „*vznik nároku na invalidní důchod*“ a „*podmínky, za nichž náleží procentní výměra v určité výši*“. Právě § 42 odst. 4 zákona, kterým žalobce ve své žalobě argumentuje, *upravuje výši procentní výměry, která náleží pojištěnci, který získal aspoň 15 roků pojištění, nikoliv vznik nároku na invalidní důchod*, což ostatně srozumitelně vysvětlila žalobci již žalovaná v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Zcela jednoduchým jazykovým výkladem pak soud dospěl k závěru, že se toto ustanovení vztahuje pouze na pojištěnce, kteří ke dni vzniku nároku na invalidní důchod získali aspoň určitou dobu pojištění, přičemž den vzniku nároku na invalidní důchod zde samostatně upraven není, tedy je právě dnem, kdy pojištěnec splní podmínky § 38 zákona.

Subjektivní pocit žalobce o tom, že by mu měla být přiznána výplata invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, když dle jeho přesvědčení získal potřebnou dobu

pojištění, nemůže být důvodem pro přiznání požadovaného důchodu, nesplní-li všechny zákonné podmínky, tj. uznání invalidity a získání potřebné doby pojištění v rozhodném období. Soud ještě připomíná, že dle § 75 odst. 1 s.ř.s., při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, tj. v této věci *stav ke dni 12.3.2015*. Také soud podotýká, že pokud se zdravotní stav žalobce případně zlepší a bude pracovně zařazen (či *jinou náhradní dobu pojištění* event. využije možnosti *podání přihlášky k účasti na pojištění* a případně si doplatí pojištění v zákonem uvedeném rozsahu - § 6 odst. 2 zákona), čímž získá další potřebnou dobu pojištění pro nárok na invalidní důchod v kterémkoliv období deseti roků dokončeném po vzniku invalidity, má kdykoliv znovu možnost podat novou žádost o přiznání invalidního důchodu. Vzhledem k tomu, že žalobce byl uznán rovnou invalidní pro invaliditu třetího stupně ke dni 28.11.2014, má i možnost podat novou žádost o invalidní důchod s datem vzniku před dnem 28.11.2014, i když by se pravděpodobně jednalo o nižší stupeň invalidity, jelikož přiznaná invalidita není následkem úrazu, ale pro postižení srdeční a zohledněna byla i jeho další zdravotní postižení. Lze se tedy důvodně domnívat, že se před uvedeným datem mohlo jednat rovněž o invaliditu, jelikož zdravotní postižení se v takovém případě vyvíjí postupně a tento vývoj jsou lékaři schopni posoudit s ohledem na své medicínské znalosti. Pokud má žalobce k dispozici lékařské zprávy z předchozí doby, je v jeho zájmu je předložit v rámci řízení o žádosti o invalidní důchod k posudkovému zhodnocení za účelem zjištění, zda invalidita vznikla dříve či nikoli, jelikož lze uznat invaliditu i zpětně v případě prokázání jejího vzniku. Posunutím data vzniku invalidity by mohlo dojít i ke splnění potřebné doby pojištění dle § 40 zákona a žalobci by vznikl nárok na výplatu invalidního důchodu.

S ohledem na shora uvedené dospěl soud k závěru, že *žaloba proti napadenému rozhodnutí žalované ze dne 12.3.2015 v této věci není důvodná*, jelikož žalobce neprokázal, že získal potřebnou dobu pojištění pro přiznání požadované výplaty invalidního důchodu, i když je přesvědčen o splnění této zákonné podmínky. Neprokázal ani, že by se na jeho případ vztahovala mimořádná ustanovení zákona, proto platí, že pro vznik nároku na invalidní důchod musí získat dobu pojištění v délce stanovené dle shora citovaného § 40 zákona. Soud proto z uvedených důvodů *žalobě nepřisvědčil a žalobu zamítl dle § 78 odst. 7 s.ř.s. (soud zamítne žalobu, není-li důvodná)*, jak je uvedeno ve výroku I. rozsudku. *Napadené rozhodnutí žalované soud shledal jako věcně správné a odpovídající zákonu*, neboť žalobce neprokázal, že splňuje zákonné podmínky pro přiznání výplaty invalidního důchodu pro uznanou invaliditu třetího stupně, jelikož nezískal zákonem stanovenou dobu pojištění, a žalovaná se vypořádala dostatečným způsobem i s jeho námitkami proti rozhodnutí ze dne 20.1.2015.

Žalobce ve věci neměl úspěch a správní orgán ze zákona nemá právo na náhradu nákladů řízení, soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jak vyplývá z ust. § 60 odst. 1 a 2 s.ř.s. (*výrok II. rozsudku*). *Soud se omlouvá za délku řízení způsobenou objektivními okolnostmi*.

Poučení : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení ve dvou písemných vyhotoveních u Nejvyššího správního

soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o této stížnosti rozhoduje.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. *Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.*

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Plzni dne 29. dubna 2016

JUDr. Alena Hocká
samosoudkyně